

N:o 52.

Ank. till Riksd. kansli den 27 mars 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattudal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping m. m. (R. A.)

I en till Riksdagen den 21 nästlidne februari aflåten proposition, n:o 56, har Kungl. Majt, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för år 1909 till utgående från riksgäldskontoret anvisa

dels till fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt fullbordande af landsvägen mellan Morjärv och Lappträsk ett belopp af 1,500,000 kronor,

dels till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden ett belopp af 1,500,000 kronor,

dels till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund ett belopp af 3,000,000 kronor,

dels ock till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping ett belopp af 1,300,000 kronor.

Till återopade statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anfört följande:

»Uti underdånig skrifvelse den 31 januari 1908 har järnvägsstyrelsen anmält de anslagsbelopp, som enligt styrelsens åsikt böra för år 1909 äskas af Riksdagen för fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattendal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping.

Hvad till en början beträffar statsbanan *Morjärv—Lappträsk* tillåter jag mig erinra, hurusom, med anledning af en af Kungl. Maj:t till Riksdagen gjord framställning om anläggning af dels en statsbana från Morjärv till Karungi by, dels landsväg från Boden öfver Morjärv till Lappträsk, 1904 års Riksdag, under förbehåll af vissa numera fullgjorda villkor, beslutit

dels anläggning af en statsbana från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk för en beräknad kostnad af 3,984,846 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att närmare förordna om de orter, järnvägen hade att genomgå,

dels ock i sammanhang därmed anläggning af landsväg från Boden till Morjärv och vidare från Morjärv till Lappträsk för en beräknad kostnad beträffande den förra sträckningen af 615,000 kronor och vidkommande den senare af 628,000 kronor,

äfvensom för påbörjande af nämnda anläggningar å riksstaten utom hufvudtitlarna för år 1905 anvisat 500,000 kronor.

Därefter har Riksdagen för samma ändamål beviljat för hvarterdera af åren 1906 och 1907 å riksstaten utom hufvudtitlarna ett anslag af 500,000 kronor samt för år 1908 ett anslag af 1,200,000 kronor att utgå från riksgäldskontoret.

I de af Kungl. Maj:t för åren 1905, 1906 och 1907 fastställda arbetsplaner för ifrågavarande anläggningar äro de för samma år beviljade anslag, 1,500,000 kronor, upptagna att användas på följande sätt:

470,000 kronor för järnvägen,

615,000 kronor för landsvägen mellan Boden och Morjärv, hvilken därmed fullbordats, samt

415,000 kronor för landsvägen Morjärv—Lappträsk.

Järnvägsstyrelsen har nu inkommit med förslag till arbetsplan för år 1908, och upptager densamma följande arbeten:

beträffande bananläggningen: verkställande af terrasseringsarbetena mellan Kalix älf och Lillån, påbörjande af de större terrasseringsarbetena mellan Lillån och Lappträsk samt af bron öfver Kukkasjoki, fullbordande af trummurningsarbetena mellan Morjärv och Öfver Morjärv samt af bron öfver Stråkan, fortsättande af arbetet med bron öfver

Lillån uppförande samt utläggning af spår å och underballastning å sträckan Morjärv—Räcktjärv; hvarjämte rullande materiel skall inköpas för 100,000 kronor; och

vidkommande landsvägsanläggningen; utförande af samtliga återstående arbeten utom uppsättningen af öfverbyggnaderna till broarna öfver Storträskån och Kukkasjoki.

Hvad beträffar det belopp, som enligt järnvägsstyrelsens förmenande bör för 1909 års arbeten å ifrågavarande statsbana och landsväg äskas af Riksdagen, erinrar styrelsen uti sin berörda skrifvelse den 31 januari 1908 till en början, hurusom styrelsen i underdånig skrifvelse den 13 november 1906 hemställt, att för 1908 års arbeten måtte anvisas ett i förhållande till föregående år anvisade medel förhöjdt anslag å 1,200,000 kronor, samt att detta belopp blifvit för ändamålet af Riksdagen beviljadt.

Uti sistberörda underdåniga skrifvelse hade styrelsen såsom skäl för sin hemställan om förhöjdt anslag anfört, utom annat, dels att, om större anslag icke beviljades, anläggningarnas fullbordande skulle väsentligt fördröjas, dels ock att, då enligt planen för arbetenas bedrifvande under år 1908 de hufvudsakligaste arbetena vore beräknade att verkställas å järnvägsanläggningen samt denna anläggning icke vore afsedd att utföras på generalentreprenad, administrationskostnaderna, om årsanslaget icke höjdes, skulle blifva opropotionerligt stora emot hvad de blefve, om det begärda högre anslaget ställdes till styrelsens förfogande.

Uti sin nu ifrågavarande framställning anför järnvägsstyrelsen vidare.

Då, enligt styrelsens plan, under år 1909 samtliga arbeten, utom uppsättningen af öfverbyggnaderna till landsvägens broar öfver Storträskån och Kukkasjoki, skulle komma att verkställas å järnvägsanläggningen och generalentreprenad icke heller under sistnämnda år borde ifrågakomma vid utförandet af samma anläggning, funne styrelsen de nyss anförda skälen tillämpliga jämväl å anslagsbehovet för år 1909. För att anläggningarna i fråga skulle kunna fullbordas under år 1910 och arbetena därmed under åren 1909 och 1910 kunna bedrivas på lämpligt sätt, ansåge styrelsen, att de återstående, för anläggningarnas fullbordande beräknade medlen, 2,527,846 kronor, borde så fördelas, att 1,500,000 kronor kunde disponeras under år 1909, under det att återstoden, 1,027,846 kronor, skulle reserveras för användning under år 1910 till, förutom inköp af rullande materiel för 33,000 kronor, erforderliga kompletteringsarbeten; och finner styrelsen förty, att till jortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk

samt landsvägen Morjärv—Lappträsk bör af Riksdagen för år 1909 äskas ett belopp af 1,500,000 kronor.

För detta anslag borde under år 1909, enligt styrelsens mening, *beträffande bananläggningen*, dels återstående terrasseringsarbeten mellan Lillån och Lappträsk äfvensom trummurningar mellan Hvitvattnet och Lappträsk utföras, dels broarna öfver Lillån och Kukkasjoki fullbordas, dels bro öfver Storträskån uppföras, dels sträckan Morjärv—Räcktjärv färdiggrusas och sträckan Lillån—Hvitvattnet räsläggas och underballastas, dels ock uppförandet af husbyggnaderna påbörjas, samt *vidkommande landsvägsanläggningen*, densamma fullbordas.

Därjämte skulle 100,000 kronor af anslaget användas till anskaffning af rullande materiel.

Jag öfvergår härefter till anslagsbehovet för öfriga uti järnvägsstyrelsens berörda skrifvelse den 31 januari 1908 omförmälda statsbanor.

Med anledning af särskilda af Kungl. Maj:t till Riksdagen gjorda framställningar har 1907 års Riksdag — under förbehåll att uti statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 19 april 1907 beträffande hvarje särskild bana omförmälda villkor om kostnadsfri upplåtelse af mark m. m. iakttoges — beslutit anläggningar af statsbanor

dels från Bastuträsks station å norra stambanan till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden för en beräknad kostnad af 5,328,000 kronor,

dels från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund för en beräknad kostnad af 10,900,000 kronor,

dels ock från Järna station å västra stambanan öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping för en beräknad kostnad af 13,300,000 kronor med rullande materiel,

äfvensom till påbörjande af ifrågavarande anläggningar för år 1908 anvisat 800,000 kronor för banan från Bastuträsk till Kallholmsfjärden, 2,000,000 kronor för banan från Östersund till Ströms vattudal och 2,000,000 kronor för banan från Järna till Norrköping.

Jag tillåter mig vidare erinra, hurusom Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 2 augusti 1907 anbefallt järnvägsstyrelsen att, efter det ytterligare undersökningar blifvit anställda, inkomma med förslag till definitiv plan för de sålunda beslutade järnvägsanläggningarna. I sammanhang därmed har Kungl. Maj:t — under förklarande att Kungl. Maj:t funnit utförandet af järnvägsanläggningen från Järna till Norrköping böra, såvidt möjligt, öfverlämnas på generalentreprenad — förstärkt järnvägsstyrelsen att med anledning häraf yttra sig samt att till Kungl.

Maj:t inkomma med förslag till entreprenadkontrakt och de öfriga bestämmelser som i sammanhang därmed kunde finnas erforderliga.

Beträffande järnvägsanläggningarna Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden samt Östersund—Ströms vattudal har järnvägsstyrelsen inkommit med förslag till definitiva planer äfvensom arbetsplaner för år 1908.

Enligt förslaget till arbetsplan för banan *Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden* skulle det för år 1908 anvisade anslaget användas till utförande af terrasserings- och trummurningsarbeten å sträckan Bastuträsk—Finnfors äfvensom till inköp af rullande materiel för ett belopp af 100,000 kronor.

Uti sin berörda skrifvelse den 31 januari 1908 anför järnvägsstyrelsen beträffande sistnämnda bana, att enligt hvad styrelsen tänkt sig, skulle å denna anläggning, som enligt styrelsens beräkning skulle blifva fullbordad år 1911, under år 1909 utföras terrasserings- och trummurningsarbeten å sträckan Finnfors—Skellefte älf samt uppföras bro öfver Skellefte älf, hvarjämte sträckan Bastuträsk—Skellefte älf skulle räsläggas och undergrusas samt rullande materiel inköpas för ett belopp af 100,000 kronor. För detta ändamål borde, enligt styrelsens mening, för år 1909 af Riksdagen äskas ett anslag af 1,500,000 kronor.

Enligt förslaget till arbetsplan för banan *Östersund—Ströms vattudal* skulle under år 1908 terrasseringar och trummurningar utföras å sträckan Östersund—Indalsälven och påbörjas å sträckan Indalsälven—Brevåg, broarna öfver Indalsälven Långån och Härkån påbörjas samt sträckan Östersund—Indalsälven räsläggas och underballastas, hvarjämte rullande materiel skulle inköpas för ett belopp af 200,000 kronor.

Beträffande denna bana föreslår järnvägsstyrelsen i skrifvelsen den 31 januari 1908, att under år 1909 terrasseringar och trummurningar skulle fullbordas å sträckan Indalsälven—Brevåg, utföras mellan Brevåg och Munkflohögen samt påbörjas mellan Munkflohögen och Hammerdal, broarna öfver Indalsälven, Långån och Härkån fullbordas, sträckan Indalsälven—Munkflohögen räsläggas och underballastas samt husbyggnaderna mellan Östersund och Lit påbörjas, hvarjämte rullande materiel skulle under året inköpas för 400,000 kronor. Enligt sådan plan för denna anläggning, som kunde beräknas blifva fullbordad år 1911, borde enligt styrelsens mening för år 1909 af Riksdagen anvisas ett belopp af 3,000,000 kronor.

Styrelsen anför slutligen i nu ifrågavarande skrifvelse beträffande statsbanan *Järna—Norrköping*, att styrelsen, som under år 1907 låtit verkställa ytterligare undersökningar för banans definitiva sträckning samt definitivt utstaka bandelen *Järna—Nyköping* af samma statsbana, för närvarande vore sysselsatt med de utredningar, som erfordrades för byggnadsarbetenas utbudande till entreprenad. Då dessa utredningar måste vara synnerligen fullständiga och därför kräde en längre tid och vidare en afsevärd tid åtginge för entreprenadanbuds inhämtande och pröfning, kunde igångsättandet af byggnadsarbetena å linjen *Järna—Nyköping—Norrköping* icke äga rum förrän under loppet af sommaren 1908. En följd häraf blefve den, att det för innevarande år beviljade byggnadsanslaget icke till fullo kunde komma till användning och sålunda en del af detsamma kunde reserveras till nästa år. Under sådana förhållanden har styrelsen hemställt, att af Riksdagen måtte äskas för år 1909 ett belopp af 1,300,000 kronor i stället för 2,300,000, såsom för år 1909 ifrågasatts i Kungl. Maj:ts proposition till 1907 års Riksdag.»

Mot de belopp, som af järnvägsstyrelsen sålunda föreslagits för de särskilda järnvägsföretagen, har departementschefen icke haft något att erinra.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet i detta ärende blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må för år 1909 anvisa

a) till fortsättning af statsbanan från *Morjärv* öfver *Storträsk* till *Lappträsk* samt fullbordande af landsvägen mellan *Morjärv* och *Lappträsk* ett belopp af 1,500,000 kronor,

b) till fortsättning af statsbanan från *Bastuträsk* till *Skellefteå* och vidare till *Kallholmsfjärden* ett belopp af 1,500,000 kronor,

c) till fortsättning af statsbanan från *Östersund* till *Ströms vattudal (Ulriksfors)* jämte bispår från *Ulriksfors* till *Strömsund* ett belopp af 3,000,000 kronor, och

d) till fortsättning af statsbanan från *Järna* öfver *Vagnhärad* och *Nyköping* förbi *Lunda* till *Norrköping* ett belopp af 1,300,000 kronor.

Angående sättet för anskaffande af berörda belopp kommer utskottet att framdeles afgifva yttrande.

Stockholm den 27 mars 1908.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
